

Łęczyca, dnia 17.12.2014 r.

PLAN ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM (PZŚ) - Lista kontrolna przeznaczona dla prac inżynierskich na niewielką skalę.

Ogólne wytyczne dotyczące korzystania z listy kontrolnej PZŚ:

Na potrzeby projektów budowlanych o niewielkim stopniu ryzyka, takich jak: prace remontowe, budowa ścieżek rowerowych, Europejski i środkowo-azjatycki zespół ds. ochrony opracował alternatywny format Planu Zarządzania Środowiskiem (PZŚ) mający usprawnić proces wdrażania wymagań dotyczących ochrony środowiska Banku Światowego w przypadku projektów, które: (a) realizowane są na małą skalę lub w związku z planowanymi działaniami mają niewielki potencjalny wpływ na środowisko, (b) realizowane są w krajach, w których sprawnie funkcjonują krajowe systemy zarządzania środowiskiem i oceny jego stanu. Format listy kontrolnej ma zapewnić realizację podstawowych działań zgodnie z najlepszymi praktykami. Ponadto została ona opracowana w taki sposób, by była przyjazna dla użytkownika i zgodna z wymaganiami Banku Światowego w zakresie ochrony środowiska.

W PZŚ w formie listy kontrolnej starano się uwzględnić typowe, podstawowe działania łagodzące, jakie należy podjąć w trakcie realizacji kontraktów na prace w zakresie inżynierii lądowej, których wpływ na środowisko jest niewielki, ma lokalny charakter lub obejmuje prace nieskomplikowane niosące ze sobą niewielkie zagrożenie. Lista kontrolna zawiera kluczowe elementy Planu Zarządzania Środowiskiem (PZŚ) pozwalające na spełnienie minimalnych wymogów Banku Światowego w zakresie oceny środowiska dla projektów kategorii B w ramach polityki operacyjnej OP 4.01. Niniejsza lista kontrolna ma za zadanie dostarczać wsparcia w sposób praktyczny, konkretny i wykonalny, przy realizacji kontraktów dotyczących prostych prac w zakresie inżynierii lądowej, zarówno podwykonawcom i inżynierom ich nadzorującym. Należy ją wypełnić w końcowej fazie projektu i może ona mieć charakter niezależny lub funkcjonować w powiązaniu z innymi dokumentami dotyczącymi środowiska sporządzonymi zgodnie z prawem krajowym (np.: sprawozdania z ocen oddziaływania na środowisko OOS). Może również stanowić integralną część dokumentacji ofertowej i kontraktów na realizację prac.

W liście kontrolnej PZŚ znajdują się następujące części:

Część 1: zawiera część opisową, która określa charakter projektu, omawia aspekty prawne i instytucjonalne, aspekty techniczne projektu, ewentualne potrzeby związane z budowaniem zdolności instytucjonalnej i krótko opisuje proces konsultacji publicznych. Część ta powinna składać się z dwóch do trzech stron. Można w razie potrzeby sporządzić załączniki, w których pojawią się informacje dodatkowe.

Część 2: zawiera listę kontrolną dotyczącą potencjalnego wpływu ekologicznego i społecznego. Przyjęto format odpowiedzi tak/nie, dzięki czemu w łatwy sposób można dokonać weryfikacji działań i problemów związanych ze środowiskiem. Po zaznaczeniu słowa „tak” w rubryce dotyczącej danej działalności/problemu, można zapoznać się z odpowiednią częścią tabeli znajdującej się w części C, w której w sposób jasny

sformułowane są działania w zakresie zarządzania środowiskiem, zarządzania społecznego jak również działania łączące.

Część 3: Jest to plan monitoringu środowiskowego mającego na celu pomoc w nadzorowaniu właściwej realizacji działań podjętych zgodnie z zaleceniami części B. Ma taki sam format jak ten wymagany w przypadku planów zarządzania sporządzanych zgodnie ze standardowymi wymogami w zakresie ochrony dla projektów kategorii B.

Część 4: Zawiera prosty plan monitoringu, dzięki któremu zarówno Wykonawca, władze oraz specjaliści Banku Światowego mogą monitorować należytą realizację działań ochronnych oraz działań w zakresie zarządzania środowiskiem, jak również identyfikować w odpowiednim momencie różne odstępstwa i słabe strony.

Część 2 i 3 są skonstruowane w taki sposób, że stanowią źródło konkretnych i wykonalnych działań środowiskowych i społecznych, zrozumiałych dla osób niebędących specjalistami (np.: kierownik budowy wykonawcy) i są łatwe do weryfikacji i realizacji. PZŚ powinien zostać włączony do przedmiaru robót i wyceny ich realizacji przez oferentów. Część 4 została celowo opracowana w prostej formie. Umożliwia dzięki temu monitoring kluczowych parametrów za pomocą prostych środków i z pomocą osób niebędących specjalistami.

CZĘŚĆ 2: WERYFIKACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ELEMENTÓW ICH WYMAGAJĄCYCH

ŚRODOWISKOWA I SPOŁECZNA WERYFIKACJA ELEMENTÓW WYMAGAJĄCYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH		
Czynność/Zagadnienie	Status	Wymagane działania
A. Remont dróg lub budynków	☒ Tak ☐ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części A poniżej
B. Nowe prace budowlane związane z niewielkimi budynkami i infrastrukturą	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części A poniżej
C. Wpływ na powierzchniowy system odwadniający	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części B poniżej
D. Budynki i dzielnice o charakterze zabytkowym	☒ Tak ☐ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części C poniżej
E. Nabywanie gruntu ¹	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części D poniżej
F. Materiały szkodliwe lub toksyczne ²	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części E poniżej
G. Wpływ na lasy lub na obszary chronione	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części F poniżej
H. Ryzyko występowania niewybuchów	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części G poniżej
I. Bezpieczeństwo ruchu drogowego i pieszych	☐ Tak ☒ Nie	W przypadku odpowiedzi „tak”, przejdź do Części H poniżej

Czy zadania realizowane na placu budowy wiążą się z poniższymi elementami?

¹ Przejęcie gruntu wiąże się z przemieszczaniem się ludności, zmianą ich źródła dochodu, wkroczeniem na teren prywatny. Dotyczy gruntu zakupionego/lub takiego, którego własność została przeniesiona i ma wpływ na osoby zamieszkujące na nim lub dzikich lokatorów (ang. *squatters*) lub osoby, które prowadzą działalność gospodarczą na przejmowanym gruncie.

² Do materiałów toksycznych/niebezpiecznych można zaliczyć azbest, toksyczne farby, trujące rozpuszczalniki, farby zawierające ołów itp.

CZĘŚĆ 3: DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

CZYNNOŚĆ	PARAMETER	LISTA KONTROLNA DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
O. Warunki ogólne	Powiadomienie i bezpieczeństwo pracowników	<p>(a) Powiadomiono miejscowe inspektoraty nadzoru budowlanego, środowiskowe i społeczności lokalne o planowanych działaniach</p> <p>(b) W sposób odpowiedni powiadomiono ludność o pracach poprzez komunikaty w mediach lub miejscach ogólnie dostępnych (w tym na terenie placu budowy)</p> <p>(c) Otrzymano wszelkie prawnie wymagane pozwolenia w związku z pracami budowlanymi lub remontowymi</p> <p>(d) Wykonawca formalnie wyraża zgodę na realizację wszelkich prac w sposób bezpieczny i zdyscyplinowany w celu zminimalizowania wpływu na okolicznych mieszkańców i środowisko.</p> <p>(e) Odzież ochronna pracowników musi być zgodna z najlepszymi praktykami międzynarodowymi (obowiązkowo kaski ochronne, w razie potrzeby maski lub okulary ochronne, uprzęż i obuwiu ochronne)</p> <p>(f) Dzięki prawidłowemu oznakowaniu placu budowy pracownicy będą zaznajomieni z podstawowymi obowiązującymi zasadami i regulaminami.</p>
A. Ogólne prace remontowe lub budowlane	Jakość powietrza	<p>(a) W trakcie prac wykopaliskowych zastosowane będą działania w zakresie kontroli emisji pyłów, np.: rozpylanie lub nawilżanie gruntu</p> <p>(b) Gruz powstały po rozbiórce, wykopana ziemia i kruszywa należy przechowywać na obszarze nadzorowanym, na którym równocześnie rozpylana będzie para wodna mająca za zadanie ograniczać pył powstały po rozbiórce</p> <p>(c) W trakcie prac z użyciem wiertarek pneumatycznych, lub wiążących się z przebiegiem chodnika lub fundamentów, emisję pyłu redukujemy poprzez bieżące rozpylanie wody lub poprzez wybudowanie ogrodzenia spełniającego funkcję ekranu przeciwpyłowego na placu budowy</p> <p>(d) W otoczeniu placu budowy (chodniki, drogi) należy usunąć wykorzystaną głębę i powstałe gruzu aby zminimalizować emisję pyłów</p> <p>(e) Nie należy spalać materiałów budowlanych/odpadów na otwartej przestrzeni placu budowy</p> <p>(f) Wykorzystywane urządzenia muszą być zgodne z polskimi przepisami dotyczącymi emisji i podlegać regularnej konserwacji i pracom naprawczym. Należy zadbać o to, by pojazdy budowlane nie były zbyt często pozostawiane na placach budowy bezczynnie</p>
	Hałas	<p>(a) Hałas związany z pracami budowlanymi będzie ograniczony do określonych godzin, na które wyrażono zgodę w zezwoleniu</p> <p>(b) W trakcie prac pokrywki silników generatorów, kompresory powietrza i inny elektryczny sprzęt mechaniczny musi pozostać w zamknięciu. Sprzęt powinien znajdować się jak najdalej od obszarów zamieszkiwanych</p>
	Jakość wody	<p>(a) Na placu budowy podjęte zostaną odpowiednie środki mające na celu kontrolę erozji i osadu, jak na przykład: umieszczenie białej stromy lub budowa ogrodzenia zabezpieczającego przed wydotaniem się mułu, dzięki któremu osad pozostaje na terenie placu budowy, nie powodując tym samym nadmiernej mętności wód kanalizacyjnych i okolicznych strumyków i rzek</p>
	Gospodarka odpadami	<p>(a) Należy wyznaczyć stosowane ścieżki i miejsca przeznaczone do zbierania i unieszkodliwiania odpadów dla wszystkich głównych rodzajów odpadów powstających w wyniku prac wykopaliskowych, rozbiórkowych i budowlanych.</p> <p>(b) Odpady mineralne powstałe w wyniku prac rozbiórkowych i budowlanych należy oddzielić o odpadów ogólnych, organicznych, płynnych i chemicznych, segregując je na terenie placu, na którym powinny następnie być przechowywane w odpowiednich pojemnikach.</p> <p>(c) Licencjonowane służby zbierają odpady budowlane i odpowiednio je unieszkodliwiają</p> <p>(d) Zapisy dotyczące unieszkodliwiania odpadów należy przechowywać, gdyż posłużą jako dowód właściwej gospodarki odpadami zgodnej z założeniami projektowymi.</p>

<p>B. Wpływ na powierzchniowy system odwadniający</p>	<p>Jakość wody</p>	<p>(e) Wykonawca zobowiązany jest do ponownego wykorzystania i odzysku odpowiednich zdolnych materiałów, gdy jest to wykonalne (z wyłączeniem materiałów zawierających azbest).</p> <p>(a) Nie jest dozwolone nieregulowane wydobywanie wód gruntowych, ani też niekontrolowane odprowadzanie ścieków powstałych z wód technologicznych, zaczynów cementowych lub wszelkich innych zanieczyszczonych wód bezpośrednio do gruntu lub okolicznych strumieni i rzek; Wykonawca musi otrzymać wszelkie konieczne zezwolenia i licencje na wydobywanie wody i regulowane odprowadzanie ścieków do kanalizacji publicznej.</p> <p>(b) Należy wybudować odpowiednie systemy odprowadzające wodę burzową i dożyć starań, by w wyniku prac budowlanych nie spowodować zamulenia, zanieczyszczenia, zablokowania naturalnych strumyków, rzek, stawów i jezior lub innych negatywnych skutków</p> <p>(c) Należy wdrożyć procedury mierzące do zapobiegania przypadkowym wycieków paliw, smarów i innych toksycznych lub szkodliwych substancji oraz odpowiedniej reakcji na nie</p> <p>(d) Pojazdy budowlane i maszyny należy oczyścić w specjalnie wyznaczonych miejscach, w których spływy nie spowodują zanieczyszczenia naturalnych wód powierzchniowych</p>
--	--------------------	---

CZYNNOŚĆ	PARAMETER	LISTA KONTROLNA DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
C. Budynki zabytkowe	Dziedzictwo kulturowe	<p>(a) Jeśli prace budowlane odbywają się w sąsiedztwie oznaczonego obiektu zabytkowego lub mają miejsce w oznaczonej zabytkowej dzielnicy, konieczne jest powiadomienie o tym fakcie jak również uzyskanie zgody lub pozwolenia od władz lokalnych. Wszystkie czynności budowlane muszą zostać zaplanowane i zrealizowane zgodnie z prawem lokalnym i krajowym.</p> <p>(b) Należy zadbać o to, by przeprowadzone zostały odpowiednie przygotowania mające na celu odnotowanie i zarejestrowanie artefaktów lub wszelkich innych "prypadkowo napotkanych" elementów. Należy wówczas powiadomić odpowiednie służby, prace odłożyć w czasie lub wykonać inaczej, z uwzględnieniem charakteru znalezisk.</p> <p>(c) Jeśli wywłaszczenie gruntu jest konieczne ale ma charakter niespodziewany, lub jeśli może nastąpić niespodziewana utrata źródła dochodu legalnych lub nielegalnych użytkowników gruntu, należy niezwłocznie skontaktować się kierownikiem zespołu zadaniowego w Banku.</p>
D. Przejęcie gruntu	Plan/ramy przejęcia gruntu	<p>(d) Jeśli będzie tego wymagał projekt, zostanie(a) wdrożony(e) zatwierdzonej plan/ramy przejęcia gruntu jako materiał niezbędny</p>
E. Materiały toksyczne	Gospodarka azbestem	<p>(a) Jeśli na terenie placu budowy, na którym realizowany jest projekt, znajduje się azbest, należy jednoznacznie oznaczyć go jako materiał niezbędny</p> <p>(b) W sytuacjach gdy jest to możliwe, należy azbest umieścić w odpowiednio uszczelnionych pojemnikach, w taki sposób by ograniczyć możliwość kontaktu z nim</p> <p>(c) Przed usunięciem (jeśli usunięcie jest konieczne), azbest poddajemy działaniu środka sprzągającego w celu ograniczenia ilości emitowanego przez niego pyłu</p> <p>(d) Jedynie wykwalifikowani i doświadczeni specjaliści mogą gospodarować azbestem i zajmować się jego unieszkodliwieniem</p> <p>(e) Jeśli materiał zawierający azbest ma być tymczasowo przechowywany, odpady powinny być bezpiecznie zamknięte w szczelnych pojemnikach i odpowiednio oznakowane. Należy podjąć środki bezpieczeństwa chroniące przed niedozwolonym usunięciem azbestu z placu budowy.</p> <p>(f) Usunięty azbest nie może zostać wykorzystany ponownie</p>
F. Lasy, tereny podmokłe i inne obszary chronione	Gospodarowanie odpadami toksycznymi i niebezpiecznymi	<p>(a) W przypadku tymczasowego przechowywania substancji toksycznych lub niebezpiecznych, musi się to odbywać w zabezpieczonych pojemnikach, na których podane zostaną informacje dotyczące składu, właściwości i sposobu obchodzenia się z substancją</p> <p>(b) Pojemniki, w których znajdują się substancje niebezpieczne muszą być umieszczone w szczelnych pojemnikach zapobiegających ich wyciekowi</p> <p>(c) Odpady wywożą jedynie specjalne, licencjonowane przedsiębiorstwa zajmujące się ich wywozem i są unieszkodliwiane w obiekcie do tego przeznaczonym.</p> <p>(d) Nie należy stosować farb zawierających składniki toksyczne, rozpuszczalników lub farb zawierających ołów</p>
F. Lasy, tereny podmokłe i inne obszary chronione	Ochrona ekosystemu	<p>(a) Wszystkie uznane siedliska naturalne, tereny podmokłe i obszary chronione w najbliższym sąsiedztwie prowadzonych prac nie mogą zostać zniszczone lub wykorzystywane do jakichkolwiek celów. Cały personel obowiązujący zakaz polowania, karmienia zwierząt, pozyskiwania drewna i wykonywania innych czynności mogących powodować zniszczenie.</p> <p>(b) Należy przeprowadzić badanie dotyczące większych drzew znajdujących się w sąsiedztwie prac budowlanych oraz sporządzić ich inwentaryzację. Większe drzewa powinny być otoczone ogrodzeniem, ich system korzeniowy powinien być zabezpieczony i należy dbać by nie nastąpiły jakiegokolwiek uszkodzenia tych drzew</p> <p>(c) Tereny podmokłe i strumyki znajdujące w sąsiedztwie należy zabezpieczyć przed odpyłkami pochodzącymi z placu budowy poprzez odpowiednie elementy umożliwiające kontrolę erozji i osadu, takie jak: bele słomy i ogrodzenia zabezpieczające przed wyduśnianiem się mułu</p> <p>(d) Na terenach sąsiadujących a w szczególności na obszarach chronionych nie mogą bez zezwolenia powstawać ukopy, kamienioformy, wysypiska śmieci</p>

<p>G. Ryzyko występowania niewybuchów</p>	<p>Zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi</p>	<p>(a) Przed rozpoczęciem prac wykopaliskowych, Wykonawca upewnia się, czy teren budowlany został odpowiednio przez odpowiednie władze sprawdzony pod kątem niewybuchów i czy zostały usunięte</p>
<p>H. Bezpieczeństwo ruchu drogowego i pieszych</p>	<p>Bezpośrednie i niebezpośrednie zagrożenia dla ruchu drogowego i pieszych związane z wykonywaniem prac budowlanych</p>	<p>(b) Zgodnie z przepisami krajowymi, Wykonawca dba o to, by plac budowy był odpowiednio zabezpieczony a ruch drogowy związany z pracami budowlanymi odpowiednio regulowany. Czynności te obejmują między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Umieszczenie oznakowania, znaków ostrzegawczych, barierek, przekierowanie ruchu, przy czym plac budowy powinien być widoczny a ludność należy ostrzec o potencjalnych zagrożeniach ▪ System zarządzania ruchem drogowym i szkolenie personelu, w szczególności dotyczące dostępu do placu budowy oraz ruchu drogowego o wysokim natężeniu w pobliżu placu budowy. Zapewnienie bezpiecznych przejść i przejść dla pieszych w miejscach, w których następuje interwencja ruchu drogowego pojazdów związanych z placem budowy. ▪ Przystosowanie godzin pracy do funkcjonowania lokalnego ruchu drogowego poprzez np.: unikanie większych operacji związanych z transportem w godzinach szczytu lub godzinach, w których migrują zwierzęta gospodarcze ▪ W razie konieczności - aktywne zarządzanie ruchem drogowym przez przeszkolonych pracowników widocznych na placu budowy dbających o zapewnienie bezpiecznego przejścia dla ludności ▪ Zapewnienie bezpiecznego i nieprzerwanego dostępu do obiektów biurowych znajdujących się w sąsiedztwie, jak również sklepów i budynków mieszkalnych w trakcie prac budowlanych

CZĘŚĆ 4: PLAN MONITORINGU (JEST TO JEDYNIENIE PRZYKŁAD, KTÓRY MOŻE ZOSTAĆ UZUPEŁNIONY W RAZIE POTRZEBY)

Faza	Co (Jaki parametr należy monitorować?)	Gdzie (Gdzie dany parametr należy monitorować?)	Jak (Jak dany parametr należy monitorować?)	Kiedy (Określ częstotliwość / czy ma charakter ciągły?)	Dlaczego dany parametr jest monitorowany?)	Koszt (jeśli nie jest uwzględniony w budżecie projektowym)	Kto (kto odpowiada za monitoring?)
Przygotowania w trakcie realizacji prac	dostęp do placu budowy zarządzanie ruchem	przy placu budowy	sprawdzenie, czy w projekcie przewidziano staranną realizację procedur	przed rozpoczęciem budowy	bezpieczeństwo ludności	niewielki, nieprzekraczający przewidzianego budżetu	Wykonawca, inżynier
	dostępność obiektów przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów inventaryzacja odpadów niebezpiecznych (azbest) kontrola jakości materiałów budowlanych (np.: farb, rozpuszczalników)	sąsiedztwo placu budowy na terenie placu budowy magazyn wykonawcy/plac budowy wykonawcy	wizualnie/z dokonaniem w razie wątpliwości analiz wizualnie/ analiza baz danych dotyczących materiałów toksycznych	przed rozpoczęciem prac remontowych przed zatwierdzeniem materiałów	identyfikacja, w odpowiednim momencie, ograniczeń stosowanego systemu unieszkodliwiania odpadów	niewielki, nieprzekraczający przewidzianego budżetu (przygotowanie specjalnego konta przeznaczanego do analiz w PMU)	
Nadzór w trakcie realizacji prac	produktowanie pyłu	na placu budowy i w bezpośrednim sąsiedztwie - blisko potencjalnie narazonych mieszkańców	wizualnie, konsultacje z okolicznymi mieszkańcami	W trybie codziennym	eliminacja zakłóceń porządku publicznego	niewielki, nieprzekraczający przewidzianego budżetu	Wykonawca, inżynier
	emisja hałasu rodzaje odpadów i ścieków - jakość i ilość solidność systemów odwadniających	w specjalnych miejscach przeznaczonych do odprowadzania ścieków lub w obiektach służących do ich	wizualnie, przy pomocy analiz w razie podejrzeń, ustalenie liczby wywozów odpadów poza teren placu budowy, sprawdzenie	W trybie codziennym/w trybie ciągłym	Uniknięcie negatywnego wpływu na wody gruntowe i powierzchniowe wiaściwa gospodarka odpadami i prawidłowe ich unieszkodliwienie		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

WICESTAROSTA
Krzysztof Pawlak

STAROSTA
Wojciech ZdziarSKI

SKARBNIK POWIATU

Renata Winińska